

Karlskrona kommun

Yttrande över undersökning, identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan inför detaljplan för Karlskrona 4:74 m.fl. Pottholmen etapp 2, Karlskrona kommun

Handlingar daterade 2022-04-04 för samråd enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Er beteckning: MSN 2022.136

Beskrivning av ärendet

Syftet med detaljplanen är att pröva förutsättningarna att bygga om samt eventuellt omlokalisera Österleden för att skapa en bättre entré till staden. Planens syfte är även att pröva förutsättningarna för en förtätning av centrala Karlskrona med en ny funktionsblandad stadsdel inom Karlskrona 4:74 m.fl. Området föreslås omfatta ny bebyggelse för centrum, kontor, parkering och hotell.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen instämmer med kommunen om att flertalet utredningar ska tas fram under kommande planarbete för att utreda förutsättningar, konsekvenser och föreslå åtgärder. Innan utredningarna redovisas kan länsstyrelsen inte lämna synpunkter inom dessa frågor. Utifrån nu kända förhållanden delar länsstyrelsen kommunens bedömning om att ett genomförande av detaljplanen kan medföra betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Länsstyrelsen redovisar sina synpunkter nedan som bör beaktas i det fortsatta planarbetet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Karlskrona kommun har upprättat en checklista för att identifiera omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan. Kommunens bedömning är att planförslaget innehåller många miljöfrågor som behöver utredas. Frågorna var för sig bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan men effekten av miljöfrågorna tillsammans bedöms innebära en betydande miljöpåverkan som enligt 6 kap. miljöbalken innebär att särskild miljöbedömning måste göras. De frågor som kommunen lyfter är trafikbuller, miljö kvalitetsnormer för luft, exponering av förhöjda halter av partiklar (PM10) och

kvävedioxid, föroreningar i mark och grundvatten, stigande havsvattennivåer och klimatanpassning, farligt gods, påverkan på vattenrecipienten av dagvatten samt kulturmiljön.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning om att en MKB enligt 4 kap. 34 § PBL ska tas fram under fortsatt planarbete och har inget ytterligare att tillägga. Samråd ska hållas med länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10§ PBL

Riksintresse

Planområdet ingår i riksintresset för kulturmiljövård Karlskrona stad och befästningar K15, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt ingår även i riksintresseområde för totalförsvarets sjöövningssområde enligt 3 kap. 9 § miljöbalken samt påverkansområde för väderradar, MSA-område och stoppområde för höga objekt.

Österleden utgör riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Planområdet ligger även i direkt anslutning till järnvägen som utgör riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att en kulturmiljöutredning inklusive en HIA som redogör för den hänsyn som bör tas till stadens historiska miljöer och till de värden som kopplas till riksintresset för kulturmiljövård och Världsarvet ska tas fram.

Utan att ha granskat studier och utredningar som hanterar frågan kan inte länsstyrelsen uttala sig om planförslaget är förenligt med riksintresset för kulturmiljö och världsarvsbeskrivningen. Detta med hänsyn till att ny bebyggelse behöver, i utformning och höjd, passa in i stadsbilden och om en omgestaltning av Österleden till stadsgata kan förbättra entrén till världsarvsstaden Karlskrona.

Vad gäller riksintresse för kommunikationer ska de skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Vid samråd om detaljplaner granskar Trafikverket all byggnation över 20 meter för att säkerställa att byggnationen inte påverkar väg och järnvägs trafik- och kommunikationssystem.

Länsstyrelsen kommer i kommande planskeden att samordna bedömningen med Trafikverket samt Försvarmakten vad gäller påverkan på riksintressena.

dubbelt så stor 2200. Kommunen beskriver att frågan ska utredas under planarbetet och länsstyrelsen vill framföra att det under senare år har kommit nya studier som visar på att den förväntade havsnivåhöjningen kan vara betydligt större än vad man hittills trott och vad länsstyrelsens riktlinjer utgår ifrån. Länsstyrelsen förutsätter att kommande detaljplan säkerställer att nya byggnader utformas och utförs enligt länsstyrelsens riktlinjer samt att Österleden klimatsäkras. Exploatering i området innebär också att fungerande energiförsörjning och kommunalteknisk försörjning exempelvis avloppshantering och dricksvattenförsörjning måste säkerställas.

Om marken inom planområdet föreslås att höjas är det viktigt att även undersöka hur en ändrad avrinning påverkar intilliggande befintlig bebyggelse.

Dagvatten

Länsstyrelsen instämmer med kommunen om att kommande detaljplan ska redogöra för dagvattenhanteringen inom området.

Geoteknik

Länsstyrelsen avvaktar med att lämna synpunkter tills dess att den översiktliga geotekniska undersökningen har tagits fram som kartlägger förhållandena inom området.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL ska MKN följas vid planläggning. Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om den lägsta godtagbara miljökvalitet och är juridiskt bindande, fastställda av regeringen utsedd myndighet. Miljökvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller.

”Frisk luft” är ett av riksdagens uppsatta miljökvalitetsmål, där luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas. För att uppnå detta mål är miljökvalitetsnormer ett av styrmedlen. Kommunerna har ansvaret att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna.

För ytvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk status (kvicksilver, TBT m.m.) och ekologisk status (bottenfauna, fisk m.m.). För grundvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk status och kvantitativ status (dvs. att det råder balans mellan uttag och nybildning av grundvatten).

Miljökvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Den gäller även omgivningsbuller från vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning om att en bättre dagvattenhantering och sanering av förorenad mark långsiktigt kommer att ha en positiv påverkan på närliggande vattenförekomst.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen inte påverkar mellankommunala eller regionala förhållanden i någon större utsträckning.

Strandskydd

Planområdet omfattas inte av strandskydd idag men återinträder enligt miljöbalken då gällande detaljplan upphör att gälla och ersätts med ny. Karlskrona kommun avser att upphäva strandskyddet inom planområdet med motiveringen i det första och femte särskilda skälet enligt 7 kap. miljöbalken 18 c §:

- Området är redan ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften
- Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse.

Länsstyrelsen har inga erinringar om detta.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

I översiktsplan 2030 och översiktsplan 2050 (utställningsversionen) är Pottholmen utpekad som ett funktionsblandat område. En utveckling av planområdet innebär en förtätning i redan befintlig bebyggelsemiljö vilket innebär ett effektivt markutnyttjande samt nyttjande av befintlig infrastruktur vilket stämmer överens med översiktsplanen.

Naturmiljö

Längs med infartsleden och vid Kungsplan finns flera skyddsvärda träd och träd i allé. Träd som är biotopskyddade, såsom träd i allé, omfattas av förbudslagstiftning. För att genomföra en åtgärd som kan medföra skada på skyddade träd krävs dispens från biotopskyddsbestämmelserna.

Träd i stadsmiljö har höga naturvärden och rekreativa värden just på grund av sin stadsnära placering i en miljö som i övrigt är övervägande hårdgjord och bebyggd yta. Dessa träd bidrar till en god dagvattenhantering, jämnare temperaturer, tillflyktsort och födosöks- och levnadsmiljö för de djur och insekter och andra arter som lever i stadsmiljö eller förflyttar sig genom eller via en stadsmiljö. De högre värdena och attraktiviteten hos träd i stadsmiljö återfinns främst hos grövre och äldre träd. Länsstyrelsen vill därför påtala vikten och

fördelarna med en god trädmiljö och grönyteplanering för att möjliggöra långsiktigt bevarande av träd i stadsmiljö. Länsstyrelsen vill även lyfta fördelarna med att plantera träd i allé i stadsmiljön, som ett verktyg för att långsiktigt hjälpa till att säkra trädmiljöer och stadsplanering.

Grön och blå infrastruktur

Trossö ligger inte inom någon värdestrakt för grön infrastruktur men innehåller skyddsvärda träd i gatumuljö. Det är positivt att kommunen har ambition att vidareutveckla grönska i gatumuljöerna. Användning av inhemska träd och växtarter vid förgröning av gatumuljöer bör prioriteras när det är tekniskt möjligt.

Karlskrona ligger i mer eller mindre direkt anslutning till två marina värdestrakter och om exploateringen inbegriper konstruktioner i kustvattnet är det viktigt att utreda påverkan på havsmiljön.

Vattenmiljö

Havsområdet är klassat som ekologiskt känsligt område då det idag är starkt påverkat. Detta innebär att området är ekologiskt känsligt på så vis att det är störningskänsligt eftersom det redan är under stor press. Inom ett ekologiskt känsligt område kan även en mindre åtgärd få stora konsekvenser för de ekologiska systemen som inte är så motståndskraftiga som de bör vara. Detta kan medföra att ekologiska funktioner och ekosystemtjänster kollapsar. Det är av stor vikt att hänsyn tas till vattenområdet och att åtgärder noga utreds för att undersöka påverkan på vattenmiljön.

Vattenverksamhet

Delar av genomförandet av detaljplanen kan komma att kräva att eventuell vattenverksamhet prövas i särskild ordning. Om omgestaltning av Österleden, trädäck utmed Hamnfjärden och ny bro över Brohålan kräver tillstånd eller går att hantera som anmälningspliktig vattenverksamhet beror på hur tillståndsfrågan för befintliga anläggningar och utfyllnader ser ut. Länsstyrelsen vill lyfta att om trädäcket i Hamnfjärden kommer att ligga i direkt anknytning till och delvis förankras i den utfyllnad och det påldäck som är prövat för Österleden, så kan detta inte ses som en ”fristående ” anmälningspliktig vattenverksamhet utan behöver tas som en ändring av den tillståndsgivna anläggningen. Om flera ändringar/utökningar avses att utföras så att totalytan på ändringen/utökningen uppgår till mer än 3000 kvm så blir åtgärderna tillståndspliktiga.

Kulturmiljö

Kulturrehistoriskt värdefull bebyggelse inom planområdet, såsom stationshuset med flygelbyggnader, bör beskrivas närmare i det fortsatta planarbetet för att kunna förse denna bebyggelse med lämpliga planbestämmelser. I det fortsatta planarbetet är det också

viktigt att illustrera hur Pottholmen 2 förhåller sig till omgivande bebyggelse med kulturhistoriskt värde.

Ur fornlämnings synpunkt anser länsstyrelsen att undersökningens bedömning är korrekt och har därför ingen erinran eller kommentar.

Gestaltning av bebyggelse och kommunikationsleder

Ett genomförande av detaljplanen med ny bebyggelse i 5-6 våningar innebär stor påverkan på stadsbilden och det behöver därför ställas mycket höga krav på den nya bebyggelsens och trafikanläggningens gestaltning och anpassning till Riksintresse Kulturmiljövård och Världsarvet.

Utformning av ny bebyggelse och trafikanläggning ska ta hänsyn till stadens siluett och den historiska avläsbarheten med öar, holmar, in- och utblickar, öppna ytor, befintlig bebyggelse och stadsstruktur.

Länsstyrelsen är positiv till att kommunen avser att redovisa hur ny föreslagen bebyggelse kommer att påverka stadens siluett och vill påtala vikten av att bygga vidare på Trossös stadsstruktur och bibehålla in- och utblickar i möjligaste mån. Länsstyrelsen vill lyfta frågan om att se över olika alternativ till att låta Österleden angöra till rutnätsstaden på ett bättre sätt än den gör idag och därmed förstärka upplevelsen av ”staden i havet”.

Den nya bebyggelsens och trafikanläggningens sammanhang med staden och dess påverkan på omgivningen behöver även redovisas. Att omvandla Österleden till en stadsgata genom avsmalning och omgestaltning kan skapa en väg som är både vacker och trafiksäker, även här behöver stor omsorg läggas i gestaltningen.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken. En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer, det nuvarande miljötillståndet och planinnehållets förhållande till detta beskrivs, vilket gör det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att samtliga projekt bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. Klimatförändringar i form av ökad och intensivare nederbörd, höjda medeltemperaturer och värmeböljor samt stigande havsnivåer, medför konsekvenser för i stort sett alla samhällssektorer och anpassningsåtgärder är därför nödvändiga.

Ytterligare en klimateffekt att beakta är högre temperaturer. Värmeböljor med extremtemperaturer kommer att bli allt vanligare i framtiden och värmeböljorna kommer dessutom att bli mer ihållande. Ett integrerat system av grön- och blå infrastruktur är ett effektivt sätt att förbättra lokalklimatet genom att sänka den genomsnittliga temperaturen och på så sätt öka komforten både i inomhus- och utomhusmiljön. Integration av grön och blå infrastruktur kan göras genom gröna tak, gröna fasader, park och gröna ytor, gröna alléer och vattenytor. De kan vara multifunktionella för att t.ex. minska översvämningsrisken från skyfall samtidigt som de minimera urbana värmeöar. Den skuggande och klimatreglerande effekten är viktig på platser där människor vistas mycket utomhus, t.ex. på gårdar. Grönska är även positivt för dagvattenhantering samt ur ett energiperspektiv eftersom både behovet av uppvärmning och kylning av byggnader minskar. Samtidigt skapas också kolsänkor som är en betydelsefull ekosystemtjänst när det gäller minskad klimatpåverkan.

Social robusthet, tillgänglighet och användbarhet

Barnkonventionen blev en del av svensk lagstiftning från den 1 januari 2020. Det är viktigt att trygghet och säkerhet implementeras i arbetet med detaljplanen. Dvs trygghet till/från busshållplatser, till skola m.m. för att ingen, såväl unga som äldre ska känna sig otrygga. Det är även av vikt att områden som är allmänna tillgängliggörs för funktionshindrade. I kommande planhandlingar behöver kommunen redogöra för de sociala frågorna samt tillgängligheten.

Trafikfrågor

Kommande detaljplan innebär bland annat en ombyggnation av Österleden och länsstyrelsen ser positivt på möjligheten att skapa en väg som är vacker, upplevelserik och trafiksäker. Trafikverket har en viktig roll vid utformningen av planområdet och kommunen behöver därför föra en tidig dialog under planarbetet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Lena Ekroth med planarkitekt Annica Karlsson som föredragande. I ärendet har även medverkat vattenhandläggare Pontus Olsson, miljöskyddshandläggare Johanna Schultz, Johanna Svensson, Arijana Alagic Tovesson, vattenskyddshandläggare David Hjortenkrans, naturvårdshandläggare Elvira Isacsson Nilsson och Erkki Palmu, arkeolog Magnus Petersson och bebyggelseantikvarie Ulrika Haraldsson.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.